

Symposium zabývající se tematikou diagnostiky a léčby poruch srdečního rytmu se konalo ve dnech 6. – 8. 10. t. r. v sálech Sidie v Olomouci. Symposium jako vždy pořádá *Pracovní skupina pro arytmie a kardiostimulaci* při České kardiologické společnosti ve spolupráci s Nadačním fondem srdeční rytmus. Organizaci symposia měla na starosti také již tradičně I. interní klinika FN Olomouc.

Program sestával ze 74 odborných prednášok, prednesných lekármi a sestrami z oboru. Ze zahraničných hostí prednesli svá sdělení profesor H. J. Trappe z bochumské Univerzitní kliniky a primář H. Kottkamp z privátního univerzitního kardiocentra v Lipsku. Z USA (Chicago) byl pozván k přednášce dr. T. Buckingham. Dvanáct přednášek měli pracovníci I. interní kliniky FN v Olomouci.

Témata zabývajících se léčbou arytmií jednoznačně převážovala nad přednáškami o diagnostice. Dominovaly tři léčebné metody, a sice implantabilní kardiostimulátory (používané

Podle informací sekretariátu Akademického senátu UP bylo do stanoveného termínu 20. 10. podáno členy akademické obce UP celkem sedm návrhů na funkci rektora UP. Navrženi byli děkanka LF UP prof. J. Macáková, současný rektor UP prof. L. Dvořák, prof. L. Václavěk, prof. J. Jařáb, děkan FF UP doc. V. Řehan, současní prorektori UP doc. J. Schulz a RNDr. J. Tillich.

Představení kandidátů se uskuteční 26. 10.
v aule PF UP ve 14 hod.

-red-

u zpomalené srdeční akce), implantabilní defibrilátory (k léčbě tzv. maligních komorových tachyarytmií) a radiofrekvenční katetrové ablace, používané u všech rychlých poruch srdečního rytmu s výjimkou fibrilace komor.

Letos poprvé byly diaprojektory promítány přímo z počítače (zhruba u poloviny přednášek). Přes určité obavy z možných technických překážek a velkou vzdáleností k plátnu přinesl tento moderní postup ve srovnání s klasickou promítací technikou vyšší kvalitu co do kontrastu a světelnosti.

Vzhledem ke spokojenosti pléna se VII. sympozium uskuteční příští rok opět v Olomouci, a to ve druhém říjnovém týdnu.

Prof. J. Lukl, CSc.,
přednosta I. interní kliniky
FN a LFUP v Olomouci

Ve středu 13. října 1999 krátce po 10.00 hod. poctil UP svou návštěvou primátor Pretorie, hlavního města JAR, Jan van Zyl se šestičlenným doprovodem. Na Katedře germanistiky a nederlandistiky FF UP je přivítali dr. W. Engelbrecht, vedoucí sekce nederlandistiky, a L. Barnardová, lektorka afrikánštiny. Poté se v posluchárně č. 9 jihoafričtí hosté setkali se studenty 1. ročníku afrikánštiny. Po tomto setkání vzácnou návštěvu přijal prof. J. Štěpán, CSc., proděkan FF UP. V 11.30 hod. se jihoafričtí hosté sešli s rektorem UP prof. L. Dvořákem, CSc.

-raf-, -foto tj-

Výroční přednáška k poctě J. L. Fischera,	2
Slavnostní akty v aule Filozofické fakulty UP	3
Komunikace ve vedoucí funkci	4
Z vědeckých prací UP	5
Tady a teď – po deseti letech	5
Otevření celé Ústřední knihovny	6
Diskuse, názory, ohlasy	8
Studentská rubrika	9–10

V průběhu minulého týdne byla ve vybraných prostorách UP vyvěšena výzva, jejíž autoři – studenti FF UP – vyzývají vedení univerzity a fakult, aby přistoupily k řešení problému, který je z jejich strany pociťováno jako velmi naléhavý: podle znění petice mají studenti UP velmi omezený přístup k počítačům a mnozí z nich si v průběhu studia ani neosvojí základy práce s počítačovou technikou.

Podle informací jednoho z autorů petice T. Zukala, je úroveň vybavenosti univerzity počítači, které by byly přístupné studentům, neúnosný: z poznatků autorů petice vyplývá, že např. na jeden počítač (umístěný buďto v počítačové učebně FF UP nebo v IC UP) připadá cca 200 studentů Filozofické fakulty UP. Studenti jsou toho názoru, že možnost naučit se přijímat a zpracovávat informace prostřednictvím počítačové techniky by měly patřit k samozřejmé výbavě vysokoškolského studenta, která ve svých důsledcích vede jak ke zkvalitnění jeho vlastního studia a přístupu

k němu, tak i ke zkvalitnění výuky a zvýšení prestiže celé školy.

Jak T. Zukal zdůraznil, autoři petice si uvědomují, že současné vedení UP se potýká s řadou problémů vyplývajících z nedostatku finančních prostředků a přístup vládních a ministerských orgánů k oblasti vysokého školství hodnotí velmi kriticky. Jsou však přesvědčeni, že stávající situace nemůže být důvodem k pasivnímu postoji. Naopak – na daný problém chtějí upozornit a jasně deklarovat své stanovisko – i proto bude petiční akce probíhat ještě přibližně další dva týdny. Po tuto dobu se budou její iniciátoři snažit aktivnějším postupem získat podpisy dalších studentů z ostatních fakult.

Podle názoru autorů petice by mohla být tato petiční akce využita také při argumentaci vedení univerzity na jednáních se zástupci MŠMT a vlády ČR o výši finančních prostředků ze státní dotace.

-*mau*-

Zprávy, informace, oznámení

Rektor
Univerzity Palackého v Olomouci
si Vás dovoluje pozvat

na šestou přednášku z cyklu

Výročních přednášek k počtě J. L. Fischera,

prvního rektora obnovené olomoucké
univerzity,
jejichž tradice byla založena v roce 1994,
k 100. výročí narození J. L. Fischera.

Vědecká rada Univerzity Palackého v Olo-
mouci počila svým výběrem

doc. ThDr. Karla Vránu,

docenta Katolické teologické fakulty
Univerzity Karlovy.

Přednášku s názvem

Dialogický personalismus

pronese na slavnostním zasedání vědec-
kých rad UP ve středu 10. 11. 1999 v 10
hodin v Aule Filozofické fakulty UP, Kříž-
kovského 10, Olomouc

Jen několik řádků

Velká myšlenka

Shodou okolností se stalo, že pár dní před zveřejně-
ním článku doc. Strnada o projektu založit Vědec-
kotechnický park UP (ŽUP č. 5, s. 2) proběhl na
ČT 2 pořad o těchto zařízeních ve světě, o jejich
účelu a výsledcích. Získal jsem dojem, že VTP jsou
na mapě Německa či Francie tak hustě rozestry,
jako by byly součástí každé vysoké školy. Objekty
VTP měly vzhled skvělých, prostorných, architek-
tonicky stylových budov, velmi reprezentativ-
ních. Uvnitř se pohybovali elegantně oděni muži
a s brilantní logikou vysvětlovali, jak toto zařízení
funguje, jak vydělává na svůj provoz a jak dosahuje
nemalých zisků. Nebyli to vědci, ale dynamičtí
pracovníci typu manažerů a podnikatelů, stojící
oběma nohama v tržní ekonomice.

Záměr založit VTP UP se tedy může opřít
o velké praktické zkušenosti ze zahraničí. Je tu
však jedna zvláštnost. U nás je iniciativa založit
VTP na straně univerzity, tam vznikají VTP pod
tlakem zájmů podnikatelské a průmyslové sféry,
vlastně na její „objednávku“ a z jejích prostředků.
Tlačí se k vysoké škole, co nejbližší k pracovištím
a lidem produkujícím originální výsledky použitelné
k inovacím nejrozmanitějších technologií, aby
přenos nových vědeckých poznatků do praxe byl co
nejrychlejší. Umím si představit, jak takové propo-
jení a interakce vědeckého výzkumu s podnikatelsko-
průmyslovými kruhy zlepšuje produktivitu a kon-
kurenceschopnost výroby a přispívá ke zvýšení
zaměstnanosti v regionu.

VTP UP je velká myšlenka jak užitečně uplatnit
know-how univerzitních pracovišť a proměnit je ve
finanční prostředky. Podaří-li se ji uskutečnit a přine-
se-li pozitivní výsledky, přispěje neotdaným způ-
sobem k propojení naší univerzitní obce s životní-
mi zájmy regionu a prestiž UP vzroste nejen mezi
občany Olomoucka.

M. Hejtmánek

Zasedalo Kolegium rektora UP

Ve čtvrtek 14. 10. ve 13 hodin bylo zahájeno
zasedání Kolegia rektora UP. Nejdůležitějšími
body programu bylo vypracování *Dlouhodobé-
ho záměru UP* a stanovení pravidel vnitřního
hodnocení univerzity. Jak informoval doc. J.
Schulz, CSc., prorektor UP pro organizaci
a rozvoj, podklady fakult zpracoval jeho úsek
do návrhu celouniverzitního záměru. Vznikl
tak dvacetistránkový dokument, k němuž měli
členové KR UP možnost se vyjádřit do 18. 10.
1999. Na základě jejich připomínek měla být
do 22. 10. vytvořena nová verze tohoto materi-
álu, který bude 25. 10. 1999 předložen ke
schválení Vědecké radě a Správní radě UP.
a 3. 11. 1999 také Akademickému senátu UP.
Do konce letošního roku bude pracovní verze
Dlouhodobého záměru UP konzultována s MŠMT
tak, aby byly sladěny jeho priority s prioritami
UP.

Součástí *Dlouhodobého záměru UP* bude rov-
něž hodnocení činnosti univerzity v oblasti
výchovné-vzdělávací, vědecké, vývojové, umě-
lecké, tvůrčí a zahraniční spolupráce, ale též
v oblasti personální, ekonomické a řídicí, ne-
boť tato povinnost vyplývá ze zákona. Jak
připomněl prorektor Schulz, jednou z nejdů-
ležitějších výhrad evropských evaluátorů CRE
vůči UP je skutečnost, že univerzita nedispo-
nuje systémem vnitřního hodnocení. Systém
hodnotících kritérií, podmínky a výsledky hod-
nocení činnosti UP bude upravovat směrnice
rektora, jejíž návrh byl na zasedání KR UP
také předložen. Návrh směrnice má několik
příloh: evaluační dotazník pro jednotlivé sou-
části UP, dotazník pro evaluaci učitelů studen-
ty (předkládal prorektor RNDr. J. Tillich, CSc.),
rámcovou osnovu *Závěrečné hodnotící zprávy*.
Připomínky k této směrnici mohli členové
kolegia rovněž vznést do 18.10.1999.

Poté prof. L. Dvořák, CSc., rektor UP, hovo-
řil o státní dotaci na příští rok. V situaci, kdy je
celková dotace pro vysoké školy asi o tři čtvrtě
miliardy nižší než letos, by v rozpočtu UP
chyběla částka vyšší než 20 milionů korun. *Za
této situace si nedokážu představit, jak budou
vypadat rozpočty vysokých škol. Vláda vyhláší
školský zákon, ale v rozpočtu to není vidět,*
řekl rektor Dvořák.

Prof. K. Lenhart, DrSc., prorektor pro vě-
deckobadatelskou činnost, předložil návrh Sta-
tutu *Čestného uznání rektora UP* autorům vě-
deckých monografií. Výslovně vyloučeny bu-
dou publikace populárně vědecké, učební tex-
ty a učebnice. O zařazení předložených publi-

kací do kategorie „vědecké monografie“ bude
rozhodovat grémium složené z proděkanů
pro vědeckobadatelskou činnost všech fakult
UP a prorektora pro tuto činnost. Kolegium
rektora UP doporučilo vypracovat vnitřní smě-
rnici o kritériích, která musí vědecká monogra-
fie splňovat, upřesnit formu čestného uznání
i zvážit, při jaké slavnostní příležitosti budou
čestná uznání udělována. Připomínky k návr-
hu Statutu mohli členové KR UP prorektora
Lenhartovi předat do 21. 10. 1999.

-raf-

Volba děkana LF UP

Na svém zasedání 12. 10. 1999 přijal Akade-
mický senát LF UP usnesení o vyhlášení volby
kandidáta na funkci děkana LF UP na další
funkční období.

Návrh kandidáta na funkci děkana může
podat každý člen nebo skupina členů akade-
mické obce LF UP do 5. 11. 1999. Návrh zasle-
jte předsedovi volební komise doc. J. Lužovi,
CSc., na Ústav fyziologie (TÚ).

Představení kandidátů na funkci děkana
LF UP se bude konat 23. 11. 1999 ve velké
posluchárně na TÚ ve 13.00 hod. Volba se
uskuteční na zasedání AS 30. 11. 1999.

-red-

Volba děkana FTK UP

Volební komise Akademického senátu FTK UP
(RNDr. M. Janura, Dr., RNDr. M. Přidalová, Dr.,
E. Troszková) vyhláší podle článku 5 Statutu
FTK UP volbu kandidáta na funkci děkana FTK
UP na další funkční období.

Písemný návrh na kandidáta na funkci dě-
kana může podat každý člen nebo skupina
členů akademické obce FTK UP do 5. listopadu
1999. Návrh zašlete předsedovi AS FTK UP
doc. PhDr. F. Mazalovi, CSc.

Představení kandidátů na funkci děkana
FTK UP proběhne na shromáždění akademické
obce FTK UP dne 1. prosince 1999. Volba se
uskuteční 8. prosince 1999 na zasedání Akade-
mického senátu FTK UP.

Za volební komisi

Dr. M. Janura

Blíží se LIBRI 99

Ve dnech 4. – 6. 11. proběhne v Olomouci
tradiční veletrh LIBRI – KNIŽNÍ OLOMOUC
99. V rámci bohatého výstavního a přednáško-
vého programu se např. představí Polský insti-
tut v Praze, společná expozice Rakouské kni-
hovny a Vědeckého pracoviště pro výzkum
moravské německy psané literatury UP, výsta-
va prací z Ateliéru ilustrace a grafiky J. Šala-
mouna A. I. + G. ve VŠUP v Praze, nejkrásně-
jší české knihy roku 1998 aj.

Součástí olomouckého knižního veletrhu
bude 5. literární festival Olomouc 99, který mj.
nabídne setkání se švýcarskou autorkou E.
Pedretti; v aule FF UP proběhne v den zaháje-
ní literárního festivalu slavnostní představení
knihy *Vzpomínky Vlasty Chramostové*.

K dalším zajímavým akcím budou patřit
mj. besedy se spisovateli a autorská čtení,
diskuse s redaktory kulturních a literárních
časopisů střední Evropy, prezentace feminis-
tického časopisu *Aspekt* atd.

Knižní veletrh LIBRI 99, kterého se tradičně
zúčastní i Vydavatelství UP, proběhne v pa-
vilonech Výstaviště Flora Olomouc ve Smeta-
nových sadech. Otevřeno bude denně od 10
do 18 hod.

-red-

Volba děkana PřF UP

Dne 31. 1. 2000 končí funkční období děkana
PřF UP doc. J. Lasovského, CSc. Proto AS PřF
UP na svém zasedání 22. 9. 1999 určil termín
volby nového děkana na den 1. 12. 1999.
V souladu se Statutem PřF UP vyzývá AS PřF
akademickou obec fakulty k předložení návr-
hů na funkci děkana do 17. 11. 1999 do 15.00
hod.

Návrhy předkládejte písemně (e-mail) p.
Horákové na studijní oddělení děkanátu. Před-
ložené návrhy budou zaregistrovány a regis-
trace potvrzena navrhovateli písemně (e-mail).

Představení kandidátů na funkci děkana
PřF UP se uskuteční na shromáždění akade-
mické obce 1. 12. 1999. Členové akademické
obce mohou případně dotazy na kandidáty
zasílat písemně stejně jako návrhy do 25. 11.
1999. Dotazy budou předány kandidátům
a zodpovězeny 1. 12. 1999 na setkání akade-
mické obce.

AS PřF UP

Zprávy, informace, oznámení

Slavnostní akty v aule Filozofické fakulty UP

Dne 4. 11. 1999 ve 14 hod. proběhnou v aule FF UP slavnostní akty promoce absolventů doktorského studijního programu, předání dekretů docentům, cen rektora a Klubu absolventů a příznivců UP a poprvé také čestného uznání autorům vědeckých monografií.

Dekrety docentů, kteří se habilitovali na CMTE, LF, FF, PřF, PdF a FTK UP, převezmou: **doc. ThDr. Helena Hrehová** (v oboru morální a spirituální teologie), **doc. MUDr. Čestmír Neoral, CSc.** (chirurgie), **doc. ing. Zdeněk Pa-peš, CSc.** (sociální lékařství a organizace zdravotnictví), **doc. MUDr. Petr Svoboda, CSc.** (vnitřní nemoci), **doc. PhDr. Mojmir Grygar, CSc.** (dějiny české literatury), **doc. Mgr. Jiří Chalupa, Dr.** (obecné dějiny), **doc. RNDr. Tomáš Opatrný, Dr.** (kvantová elektronika a optika), **doc. MVDr. Emil Tkadlec, CSc.** (ekologie), **doc. Ing. Jaroslav Hrubý, CSc.** (speciální pedagogika), **doc. PaedDr. Líbuše Ludíková, CSc.** (speciální pedagogika), **doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.** (kinantropologie).

Absolventi doktorského studijního programu LF, FF a PřF, kteří budou promováni: **MUDr. Pavel Koranda** (studijní obor: zobrazovací metody, LF), **MUDr. Jaroslav Vomáčka** (zobrazovací metody, LF), **PhDr. Ivana Dobrotová** (polský jazyk, FF), **Mgr. Pavel Kliment** (andragogika, FF), **PhDr. Karel Komárek** (čes-

ký jazyk, FF), **JUDr. Antonín Komenda** (sociologie, FF), **Mgr. Naděžda Kubíčková** (andragogika, FF), **Mgr. Miloš Mlčoch** (český jazyk, FF), **Mgr. Igor Nosál** (sociologie, FF), **Mgr. Radmila Slabáková** (historie – obecné dějiny, FF), **Mgr. Tamara Svobodová** (andragogika, FF), **Mgr. Dušan Bednařík** (matematická analýza, PřF), **Mgr. Aleš Dolný** (zoologie, PřF), **Mgr. Lumír Gvoždík** (zoologie, PřF), **Mgr. Dušan Lazár** (biofyzika, PřF), **Mgr. Jakub Stýskala** (organická chemie, PřF), **Mgr. Jan Ševčík** (zoologie, PřF).

-red-

Doplňovací volby do AS UP

Jak jsme již v Žurnálu UP informovali, Akademický senát UP vyhlásil na den 26. 10. 1999 doplňovací volby do AS UP. Nyní přinášíme další informace volební komise AS UP o kandidátech, volebních místech a časovém harmonogramu voleb:

Kandidátní listina pro doplňovací volby do AS UP (studentská část):

1. Petra Jadviščíková (LF, 17. 4. 1976)
2. Daniela Jelenová (LF, 21. 9. 1979)
3. Sylvie Králová (LF, 26. 4. 1977)

Volební místnosti na fakultách: CMTE – rotunda, LF – Teoretické ústavy, FF – aula FF, PřF – zasedací místnost Děkanátu PřF UP, PdF – posluchárna P15, FTK – zasedací místnost Děkanátu FTK UP, PF – předsálí budovy 1.

Časový harmonogram 26. 10.: 1. kolo voleb se uskuteční v rozmezí 8–9 hod., v případě, že volební účast nedosáhne 15%, uskuteční se 2. kolo voleb mezi 9.30–10.30 hod. Nebude-li opět dosaženo 15% účasti, uskuteční se 3. kolo voleb v době od 11.30 do 12.30 hod.

Volit mohou všichni akademičtí pracovníci a studenti UP.

-red-

Přednáškový večer

Ve středu 27. 10. 1999 se na Teoretických ústavch LF UP, Hněvotínská 3, uskuteční přednáškový večer II. interní kliniky FN v Olomouci věnovaný doc. L. Benýškoví, CSc., k jeho 80. narozeninám.

Přednáškový večer pořádáný Spolkem lékařů v Olomouci splňuje podmínky kontinuálního postgraduálního vzdělávání lékařů.

-red-

Pozvánka na vodácké zájezdy

Akademik centrum FTK UP, sekce tělovýchovy a sportu, pořádá ve dnech 1., 2. 9. a 10. 11. *Podzimní vodácké zájezdy*. Na programu je sjíždění řeky Moravy v úseku Horka nad Moravou – loďnice UP.

Odjezdy vždy ve 14 hod. od loďnice UP.

Cena zájezdu: 30.– Kč.

Přihlášky nutno odevzdat nejpozději do 27. 10. 1999 vyučujícím (Rozsypal, Havlík) v areálu loďnice nebo na FTK UP v Neředíně.

-ftk-

Oprava

Omlouváme se za chyby, které obsahovalo minulé číslo Žurnálu UP, a sice: na titulní straně v textu *Kandidáti pro doplňovací volby do AS UP* jsme chybně uvedli, že volby proběhnou v pondělí 26. 10. Správné znění je **úterý 26. 10.** Dále jsme nesprávně upozorňovali na

Stručně

Ve středu 22. 10. 1999 se v aule FF UP uskutečnila imatrikulace posluchačů prvního ročníku **Univerzity třetího věku.**

Katedra politologie a evropských studií FF UP pořádala ve dnech 19. – 20. 10. vědeckou konferenci na téma **Úloha osobnosti v dějinách politických stran na území českých zemí a Československa v 19. a 20. století.**

-mav-

Rektor
Univerzity Palackého v Olomouci

si Vás dovoluje pozvat

**k slavnostnímu otevření
a prohlídce
Informačního centra
Univerzity Palackého
v budově barokní
Tereziánské zbrojnice**

v pondělí 25. října 1999 ve 13.00 hodin.

Biskupské náměstí 1, Olomouc

Program:

09.00–16.00 den otevřených dveří ve Zbrojnici
knihovna bude uzavřena pro studium, otevřena pro návštěvníky
výstava dokumentačních fotografií bude přístupna po celý den a následujících 14 dnů
12.00–13.00 na nádvoří hrají studenti Katedry HV PdF UP
13.00–13.30 vlastní akt slavnostního otevření za účasti vedení UP a představitelů města a Okresního úřadu
13.30–16.00 prohlídka Zbrojnice po skupinách s průvodci
13.30–15.30 na nádvoří hraje folkrocková skupina

K 200. výročí narození V. Priessnitze

Sekce pro dějiny lékařství Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci a olomoucká pobočka České společnosti pro dějiny věd a techniky ČAV pořádají v pátek 29. října 1999 v 15 hodin v klubovně Vlastivědného muzea v Olomouci (nám. Republiky) 5 pracovní schůzi, jejíž program je věnován 200. výročí narození V. Priessnitze.

V programu, jehož koordinátorem je prof. Z. Kojecký, DrSc., zazní příspěvky MUDr. O. Grunera, CSc., MUDr. I. Tiché, prof. K. Trnavského, DrSc., a dalších.

-raf-

dočasně změněnou periodicitu Žurnálu UP v příštích týdnech: toto číslo univerzitního týdeníku vychází 22. 10., a teprve poté následuje čtrnáctidenní přestávka (s ohledem na státní svátek 28. 10.). Další číslo vyjde 5. 11.

Za pochopení děkuje

redakce.

Soutěž uzavřena

Letos se sešly práce šesti uchazečů o cenu *Klubu absolventů a příznivců UP*. Někteří jich předložili hned několik. Rozhodování nebylo věru snadné, protože všechny práce podané formou časopiseckých publikací byly kvalitní a vědecky přínosné. Nakonec rozhodl impakťový faktor. Za významné vědecké výsledky publikované v renomovaných zahraničních časopisech budou letos odměněni dva postgraduální studenti naší Přírodovědecké fakulty z Katedry optiky a Katedry experimentální fyziky a jeden student z Ústavu imunologie LF UP. Cena bude předána jako obvykle na slavnostním zasedání vědeckých rad 4. listopadu ve 14 hodin v aule FF UP.

-mh-

Habilitace a profesury

Lékařská fakulta UP

Ve čtvrtek 4. 11. se uskuteční na zasedání Vědecké rady LF UP v posluchárně na Neurologické klinice (I. P. Pavlova 6) v 10.00 hod. dokončení habilitačního řízení **doc. R. Ditmara, CSc.**, přednosty Ortopedické kliniky LF UP, v oboru **chirurgie**. Jeho habilitační práce nese název „Úloha hořčičky při vzniku, prevenci a léčbě heterotrofických osifikací“. Habilitační přednáška doc. Ditmara bude na téma „Taktika a technika revizních endoprotéz“. Oponenty práce jsou doc. P. Janíček, CSc. (LF MU Brno), doc. K. Karpaš, CSc. (LF UK Hradec Králové) a doc. I. Steidl, CSc. (LF UP Olomouc).

Od 11.00 hodin bude následovat habilitační řízení **doc. A. Merkunové, CSc.**, z Ústavu fyziologie LF UP v oboru **fyzilogie**, jejíž habilitační práce je pojmenována „Dynamika vybraných biochemických a imunologických parametrů za různých experimentálních podmínek“. Habilitační přednášku pronese na téma „Projevy efektu oxidu dusnatého v orgánových funkcích“. Oponenty jsou prof. J. Mourek, DrSc. (LF UK Praha), prof. M. Hejtmánek, DrSc. (LF UP Olomouc) a doc. Z. Cervinková, CSc. (LF UK Hradec Králové).

-lfup-

Události

V pondělí 11. 10. navštívil UP na pozvání Centra pro srovnávací kulturní studia Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP prof. M. Chapman z Natal University v jihoafrickém Durbanu. Pronesl zde přednášku na téma „The Problem of Identity: South Africa, Story Telling and Literary History (Comparative Perspective)“.

-red-, foto -tj-

Hudební počítačové programy

V rámci programu Erasmus-Socrates a za osobního přispění odb. as. Mgr. V. Zouhara se na Katedře hudební výchovy PdF UP konal ve dnech 20. až 26. 9. intenzivní kurz *Composing, Noise and Computing*, jehož cílem bylo zdokonalit práci s hudebními počítačovými programy (vytváření a editace zvuku). Akce byla jednou z řady dalších pracovních setkání, pořádaných v pravidelných ročních intervalech ve spolupráci s Institutem pro elektronickou hudbu na Univerzitě hudby a dramatických umění ve Štýrském Hradci (prof. dr. ing. Robert Höldrich, dr. Josef Gründler) a Studiumem pro experimentální hudbu při Vysoké hudební škole Ference Liszta ve Výmaru (prof. Robin Minard). Celá akce začala již o týden dřív na internetových stránkách, kdy všichni zúčastnění mohli již s předstihem ze svých domovských pracovišť řešit zadané úkoly. Technické zázemí celé akce zajišťovalo jako již tradičně CVT UP.

-sny-

V pondělí 18. 10. navštívila FF UP doc. U. George-acopol-Winischhoferová z Institutu stavitelství, dějin umění a památkové péče Technické univerzity ve Vídni. V aule FF se v 10.00 hod. představila přednáškou „Zur Baugeschichte der Wiener Ringstrasse“, doplněnou diaprojekcí unikátních ikonografických pramenů, vztahujících se ke stavebním dějinám významných veřejných objektů rakouské metropole především v 19. století (např. Opera, Burgtheater, Kunsthistorische Muzeum, Naturhistorische Muzeum). Je jen škoda, že poutavý výklad rakouské odbornice sledovala pouhá dvacítká (!) posluchačů.

-raf-, foto -tj-

Komunikace ve vedoucí funkci

Katedra spirituality, mezináboženského dialogu a křesťanského Východu CMTF UP ve spolupráci s *Petarda Production, a.s.*, připravila ve dnech 8. – 10. 10. 1999 krátkodobý seminář na téma „Zdokonalení manažerských dovedností, umění jednat s lidmi v konfliktních situacích, zacházení se stresem a správnou organizaci času“.

Seminář vedl dr. A. Darmanin z Malty, který je absolventem Katedry klinické psychologie University of Louvain a doktorát obhájil na University of California v Berkeley. Zároveň je kněz, jezuita a v současné době se podílí na práci státní správy Evropského parlamentu ve Strasburku.

Jeho hlavní specializací v rámci klinické psychologie je příprava vedoucích pracovníků bank a velkých průmyslových podniků v USA a západní Evropě. Je autorem četných odborných publikací.

Protože se jednalo o jeho první seminář ve východní Evropě, jeho přání – dostatečně široké spektrum účastníků – bylo respektováno. Všechny posluchače, počínaje vedoucím pracovníkem banky, přes vedoucího humanitární organizace a konče ředitelem reklamní agentury či pracovníkem Parlamentu ČR, spojovalo jediné – vedoucí funkce a potřeba komunikace s několika podřízenými.

Dr. Darmanin kladl hlavní důraz na praktická cvičení. V teoretické oblasti stručně charakterizoval historický vývoj jednotlivých problematik, následovalo představení jejich současné úrovně včetně nejnovějších vědeckých hypotéz.

Podnětnou oblastí se stala oblast managementu, kdy byla velmi diskutována teorie „situačního managementu“ (Hersey a Blanchard). Uvažovalo se, nakolik jsou jeho čtyři úrovně (Telling, Selling, Participating, Delegating) aplikovatelné v našich podmínkách včetně aplikace na rodinnou výchovu (na tu se později výše jmenovaní autoři zaměřili). Poslední inspirací bylo dílo „Pedagogika utiskovaných“ brazilského autora P. Freire, který uvádí, že je nutné současný vzdělávací systém, zvláště pak neplnoprávných menšin, radikálním způsobem změnit (tzv. „management Empowerment“ – pro velmi zjednodušené přiblížení – organizace či tým ztrácí pyramidální strukturu uspořádání a jedná se o plochou strukturu s minimem úrovní).

Ve druhé části semináře se dr. A. Darmanin věnoval především organizaci času, kdy dělí jednotlivé vedoucí pracovníky na ty, kteří se soustředí na prostředky (Efficiency) a na ty, kteří se zabývají cílem (Effectiveness). Hodnotil a srovnával výzkum v USA a Evropě, který se zabýval problémem, čím nejvíce jsou rušeni lidé tzv. top managementu při své práci. Důležitou věcí pro jakékoliv plánování zůstává určení svého tzv. „prime time“.

Řada ze zúčastněných absolvovala již několik podobně zaměřených kurzů, ovšem – dle jejich vlastních slov – až zde se setkali se skutečnou profesionalitou, podloženou dlouholetou praxí a umocněnou lidským přístupem ke každému problému.

Mgr. J. Kořenek
CMTF UP

Evropský kongres patologů v Barceloně

Barcelona se stala ve druhé polovině září hostitelkou Evropského kongresu patologů. Tento kongres spolu s kongresy International Academy of Pathology patří k vrcholným odborným událostem. Samozřejmě byli přítomni i odborníci z ostatních světadílů, např. z USA se zúčastnilo více než 70 patologů. Několikatisícové shromáždění vyžaduje vhodné prostorové podmínky a nutno říci, že Kongresový palác v Barceloně vyhovuje ve všech směrech. Přednáškové sály jsou klimatizované a dokonale projekční a zvukovou technikou. Prakticky zde můžete strávit celý den, protože se nezapomnělo ani na restauraci a možnosti občerstvení. Kongresové služby byly na vynikající úrovni.

Za pět dnů jsme měli možnost vyslechnout na 300 přednášek a shlédnout 800 posterů. Zatímco posterů u nás jsou stále ještě tak trochu záležitosti druhého řádu, jejich obliba v zahraničí je vysoká hlavně ze dvou důvodů: zájemce se může k posteru vrátit a znovu si ho přečíst a pokud je přítomen autor posteru,

může s ním příslušnou problematiku prodiskutovat.

Vzhledem k tomu, že současně probíhal i sjezd patologů Španělska, mohli jsme posoudit také „sílu“ španělských patologů. Potěšitelné bylo, že z České republiky se kongresu zúčastnilo 18 delegátů, z nichž polovina byli patologové „soukromníci“. Ostatní čeští účastníci byli z univerzitních ústavů, přičemž Olomouc zastupovali dva delegáti.

Na kongresu zazněla spousta zajímavých přednášek. Přední světoví odborníci uvedli nové jednotky nádorů měkkých tkání. I když bych mohl podat zevrubný popis novinek, omezím se pouze na konstatování, že v přednáškách i posterech je patrný nový trend v klasifikaci a zařazování nádorů, totiž cytogenetika. Ta pravděpodobně v nadcházejícím novém století a tisíciletí výrazně posune diagnostiku i klasifikaci především nádorových onemocnění.

Prof. J. Mačák, CSc.
LF UP

Smlouva o spolupráci se Satacunta Polytechnic

Podpisem bilaterální dohody o spolupráci mezi Ústavem teorie a praxe ošetrovatelství LF UP a Unit of Social Services and Health Care in Satacunta Polytechnic ve finském Pori byla dne 7. 10. zahájena kooperace zmíněných vysokoškolských pracovišť.

Pracovní schůzka k přípravě podpisu smlouvy o spolupráci v rámci programu Socrates-Erasmus se konala v Ošetrovatelském informačním a školicím centru na Teoretických ústavech LF UP. Za finskou stranu se zúčastnil Mr. Kari A. Sirka, vysokoškolský pedagog v oboru ošetrovatelství. Jednání proběhlo za účasti proděkanky pro záležitosti vědy, výzkumu a zahraniční styky LF UP, doc. D. Waltero-

vé, CSc., proděkana pro záležitosti studia všeobecného směru a studium v angličtině LF UP, doc. Č. Čihálka, CSc., přednosty Ústavu teorie a praxe ošetrovatelství doc. I. Gregara, CSc., Mgr. Y. Vyhánkové z Kanceláře zahraničních styků UP a odborných asistentek Ústavu teorie a praxe ošetrovatelství. Všem zúčastněným děkujeme.

Posluchačům bakalářského a magisterského stupně ošetrovatelství se tedy otevírá další příležitost studia v zahraničí. Těšíme se na jejich zájem.

Mgr. J. Marešková, Ph.D.,
LF UP

Z vědeckých pracovišť UP

Deset let činnosti laboratoře Mössbauerovy spektroskopie na PŘF UP

V loňském roce uplynulo třicet let od objevu bezdrázové rezonanční fluorescence záření gama, kterou dnes nazýváme *Mössbauerův jev*. Za tento objev byla německému fyzikovi Rudolfovi Mössbauerovi v roce 1961 udělena Nobelova cena a *Mössbauerova spektroskopie* se v průběhu tří desetiletí stala moderní fyzikálně chemickou metodou, využívanou zejména ve fyzice a chemii pevných látek, ale i v biologii, mineralogii, lékařství či archeologii (k dnešnímu dni bylo ve světě publikováno přes 80 000 odborných prací s tematikou *Mössbauerovy spektroskopie*).

V České republice jsou v současné době provozovány tři Mössbauerovské laboratoře. Pracovní skupina pod vedením ing. O. Schneeweisse, DrSc., působící v Ústavu fyziky materiálů AV ČR v Brně a tým pracovníků okolo RNDr. K. Závěty, CSc., ve Fyzikálním ústavu AV ČR v Praze se zabývají převážně studiem magnetických a strukturálních vlastností slitin železa. V roce 1989 byla pod vedením doc. RNDr. Miroslava Mašláne, CSc., zahájena činnost laboratoře Mössbauerovy spektroskopie také na Katedře experimentální fyziky PŘF UP v Olomouci.

Odborné zaměření laboratoře je od jejího vzniku spojeno s vývojem miniaturizovaných transmisních spektrometrů se scintilační detekcí. Výsledkem je konstrukce spektrometru jakožto virtuálního přístroje s výstupem na PC a s vlastním softwarovým vybavením, které umožňuje realizovat měření i prostřednictvím sítě Internet. Na vývoji těchto spektrometrů a detekčních zařízení, která jsou využívána také v několika zahraničních laboratořích (např. University of Lund, Švédsko, Silesian University, Katovice, University of Witswatersrand, JAR, University of Tokyo, Japonsko), se kromě doc. Mašláne podíleli především Mgr. David Zák, Ph.D., a Mgr. Dalibor Jančík.

Aplikační výzkum byl započat v roce 1995 a je soustředěn především v oblasti chemie pevné fáze a mineralogie. Vysoká citlivost *Mössbauerovy spektroskopie* a absolutní selektivita k jádrům určitého typu je zhodnocena při studiu mechanismu reakcí v pevné fázi, zejména teplotních transformací sulfátoslučenin železa a některých minerálů. V průběhu relativně krátkého období byl objasněn mechanismus několika průmyslově významných anorganických reakcí a publikována řada nových poznatků o procesech vzniku, strukturálních a magnetických vlastnostech ultrajemných superparamagnetických částic a vzácných krystalových modifikací (beta a epsilon) oxidu železitého. Za studium tepelného rozkladu heptahydrátu síranu železnatého bylo Mgr. Radku Zbořilovi v roce 1998 uděleno čestné uznání ministra školství, mládeže a tělovýchovy – Talent '98.

Zkušenosti v oblasti přístrojové techniky, stejně jako poznatky získané v aplikačním výzkumu nacházejí uplatnění také v průmyslové praxi. V tomto směru laboratoř úzce spolupracuje s Přerovskými chemickými závody, a. s., které jsou největším výrobcem titanové běloby a červených železitých pigmentů v ČR. V roce 1998 byla s Přerovskými chemickými závody, a. s., uzavřena tříletá Smlouva o provedení výzkumu s cílem zúročit některé dosažené výsledky pro optimalizaci technologie výroby červených železitých pigmentů. V současné době laboratoř pracuje také na vývoji jednoúčelového zařízení pro rychlé stanovení poměru $\text{Fe}^{3+}/\text{Fe}^{2+}$, které by mělo sloužit k analýze výchozího materiálu při výrobě titanové běloby.

Pracovní tým Mössbauerovské laboratoře tvoří od počátku jejího působení kromě doc. Mašláne výhradně studenti magisterských

a doktorských studijních programů. Přesto bylo v tomto období publikováno 30 odborných prací v tuzemských i zahraničních recenzovaných časopisech a 26 příspěvků bylo prezentováno na mezinárodních konferencích. Především postgraduální studenti mají možnost prezentovat své výsledky na prestižních světových konferencích (Mgr. D. Zák, Ph.D., ICAME 95, Rimini; Mgr. R. Zbořil, Hyperfine Interactions 98, Durban; Mgr. D. Jančík, Mgr. R. Zbořil, MSMS 98, Senec; Mgr. K. Černá, Mgr. R. Zbořil, ICAME 99, Garmisch-Partenkirchen).

V průběhu deseti let laboratoř řešila 12 grantových projektů z GAČR, MŠMT, ale i z mezinárodního vědeckého výboru NATO. Většina finančních prostředků získaných z grantových projektů a hospodářských smluv byla použita k rozšíření přístrojové základny a k zabezpečení relativně nákladného provozu laboratoře. Kromě čtyř spektrometrů umožňujících měření na ^{57}Fe a ^{119}Sn je na pracovišti k dispozici kryostat s uzavřeným heliovým cyklem, který pracuje v teplotním intervalu 12 K až 300 K a je prvním svého druhu v České republice. Právě měření při nízkých teplotách otevírá nové možnosti studia zejména magnetických vzorků.

V několika posledních letech navázali pracovníci Mössbauerovské laboratoře na PŘF UP cenné kontakty s kolegy z řady evropských i světových univerzit. Na konstrukci a vývoji

nových spektrometrů spolupracuje laboratoř především s Katedrou jaderné fyziky na Běloruské státní univerzitě v Minsku. První kroky byly učiněny také při studiu struktury a teplotních transformací turmalinů ve spolupráci s vědci z Katedry mineralogie a petrologie v Lundu. Studium ultrajemných nanočástic Fe_2O_3 je podpořeno dvouletým mezinárodním grantem NATO (*Mössbauer investigation of nanostructured Fe-O particles*), který byl získán v roce 1998 společně s partnery z institutu Democritos v Athénách a Univerzity Delaware v USA.

A jaké jsou plány laboratoře do dalšího desetiletí její činnosti? Přes řadu úspěchů v průběhu 10 let budování laboratoře se doposud nepodařilo získat prostředky, které by umožňovaly zakoupení přístrojového vybavení srovnatelného se špičkovými světovými pracovišti. Jedná se především o možnost měřit při teplotě kapalného helia a ve vysokých magnetických polích. Tato měření totiž mohou poskytnout další cenné, jinými metodami jen těžko dostupné informace o strukturních a magnetických vlastnostech studovaného materiálu. Je tedy nasnadě, že na prahu třetího milénia se mladý vědecký tým laboratoře bude ubírat právě tímto směrem.

Kolektiv studentů laboratoře
Mössbauerovy spektroskopie PŘF UP

Na aktuální téma

Tady a teď – po deseti letech

Pod tímto názvem pořádá při příležitosti 10. výročí listopadu 1989 Univerzita Palackého besedu prof. J. Jařaba s účastníky listopadových událostí (viz pozvánka na titulní straně). V této souvislosti jsme již v předstihu položili některým členům akademické obce následující otázky:

Do jaké míry se splnila vaše očekávání, která nabídl listopad 1989?

Prof. J. Mačáková, CSc., děkanka LF UP: Po roce 1989 došlo zpočátku velmi rychle k řadě změn, které v některých případech nejen splnily moje očekávání, ale snad i i předčily. Vysoké školy se otevřely uchazečům, kteří by dříve nemohli z politických důvodů o studiu zejména humanitních oborů ani uvažovat, vrátila se řada vynikajících učitelů, kteří museli odejít, byly otevřeny nové obory, stávající programy se zbavily marxistickoleninského nánosu. Do sozaku Univerzity Palackého se vrátila Cyrilometodějská teologická fakulta a konečně došlo i k naplnění rozhodnutí o obnovení UP z roku 1946 zahájením výuky na právnické fakultě. Můžeme volně cestovat, získávat informace, setkávat se s kolegy ze zahraničí. Na akademickou půdu se vrátila akademická svoboda. Bohužel se ale poměrně rychle ukázalo, že jsme sice ochotni využívat svá práva, ale ne všichni jsme ochotni také plnit povinnosti, které z toho vyplývají. Brzy bylo jasné, že mezi těmi, kteří si stěžovali na to, že se nemohou věnovat vědecké práci, jsou i takoví, kteří v okamžiku, kdy možnost měli a mají, ji prakticky nevyužívají.

Nedokázali jsme se důsledně vypořádat s minulostí, asi bude ještě nějakou dobu trvat, než si dokážeme přiznat, jaký podíl odpovědnosti na předchozí vývoji máme. Pro prvních rychlých pozitivních změnách došlo ke zpomalení celého procesu, nastoupila doba kompromisů, které byly označovány za nezbytné, a to je právě to, co mi vadí. Na naší univerzitě se poněkud vytratila ochota ke spolupráci, přestáváme být k sobě otevření, možná se i obáváme důsledků toho, ozve-li se, když se nám něco nelíbí.

I mezi studenty se jakoby na čas vrátila pasivita, nechť vybočí z průměru. V posledních několi-

ka letech nastupuje nová generace studentů, pro které je doba před listopadem 1989 již téměř historií, a je třeba jim připomínat, jak to ve společnosti a na vysokých školách vypadalo, ale jsou to mladí lidé, kteří berou jako samozřejmost možnost toulat se sítí Internetu, mají vlastní zkušenosti ze studijních pobytů v zahraničí, doveďou být kritičtí, dovedou nám dát jasně najevo, kde třeba jen předstíráme. Věřím, že právě oni dokážou, pokud jim budeme ochotni naslouchat a případně pomoci radou i skutkem, vrátit pravý smysl pojmu „universitas“, posílit autoritu naší alma mater.

Předpokládám, že většina z nás odpoví na otázku podobně. Některá naše očekávání se splnila, na splnění jiných zatím čekáme. Důležité je se po deseti letech na chvíli zastavit, ohlédnout, zamyslet a pak se snažit přispět k naplnění toho, co zůstalo nedotazeno do konce, případně korigovat své původní představy a podle toho dál pokračovat. Dnes už nemůžeme pohodlně říkat, že za to mohou „oni“.

M. Hořínek, Dr., Katedra občanské výchovy PdF UP, bývalý primátor Olomouce: Téměř beze zbytku. Mám totiž spoustu svědků na své deset roků staré torzení, že transformace české společnosti bude trvat minimálně jednu generaci. Takže zklamání mohu být tak nejdříve za deset let.

Pokud se ovšem dožiju.

Prof. F. Mezihorák, CSc., Katedra občanské výchovy PdF UP, senátor PČR: Vím to jako historik a vím to bohužel už i jako pamětník, že očekávání spojená s velkými společenskými zvráto-ty se nikdy v té či oné míře nenaplní. Listopad 1989 byl opět velkou dějinnou příležitostí pro naplnění věčných lidských ideálů. Využili jsme ji však dosud méně, než jsem si myslel, a tak vedle radostí ze svobody a demokracie zažívám často i smutek z toho, jak jsou každodenně mnohými zneužívány a kaženy. Prožil jsem i dosti osobních zklamání – a to jsem si ještě nepřčetl svůj svazek u StB. Každopádně byl pro mne (jako aktéra tehdejších událostí) pocit, že by se mnohé přece jen mělo více naplňovat, podstatným impulsem k tomu, abych se dále angažoval v tzv. vysoké politice.

-red-

Rozhovor

Čas bilancování /III/

V tomto čísle Žurnálu UP přinášíme závěrečnou část rozhovoru s prof. L. Dvořákem, CSc., ve kterém rektor UP bilancuje třileté funkční období v nejvyšší akademické funkci:

Stále jsou slyšet hlasy, že na UP je příliš mnoho úředníků a to stojí i mnoho peněz. Nebyla by pro UP výhodnější větší míra centralizace administrativy, jak na to před časem upozornil Žurnál UP?

Je třeba uvést, že bez kvalitně fungující a spolehlivé administrativy nemůže dobře pracovat žádná velká instituce, kterou UP bezpochyby je. Do administrativy ale často a nepřesně zařazujeme oddělení zajišťující služby nebo servis našim pracovištím (u nás je to např. celé Informační centrum, konferenční servis, zahraniční oddělení atd.). Problémem je ovšem kvalita a počet pracovníků v takové administrativě nebo ve službách a samozřejmě organizace jejich práce (totéž v poněkud posunuté rovině ale platí i o akademických a technických pracovnících). Tady vidím jisté rezervy. Pokud se týká problému, zda centralizovat nebo ne, je třeba porovnat funkčnost a nákladovost obou variant a hlavně se shodnout na tom, co je pro univerzitu jako celek vhodnější. Administrativu (a podobně i služby) nemá smysl dělit na „fakultní“ a „rektorátní“, existuje pouze administrativní univerzita a ta by měla být co nejkoalitičtější a nejlevnější. Zkušenost ze světa i z jiných našich univerzit je taková, že vyšší centralizace bývá nákladově úspornější, nesmí to ovšem být na úkor funkčnosti. Domnívám se např., že vyšší míra centralizace ekonomických činností zajišťovaných kvalitními pracovníky, kde každý musí plně zodpovídat za své činnosti, by přinesla UP úsporu. Takové pracovníky by pak bylo možné i lépe zaplatit.

Naše univerzita má funkci vnitrostátní nebo někdy regionální (vzdělává pro českou populaci učitele, lékaře, právníky atd.) a funkci mezinárodní v tom, že její pracovníci obhajují vědu původními vědeckými poznatky. Která funkce je pro postavení UP v integrované Evropě důležitější?

Je jednoduché říci – chceme-li být světoví, je významnější určitě náš přínos do světové pokladnice poznání. Ale situace je složitější. Např. dnešní vyspělá Evropa je Evropou států a regionů. A lidé v nich nutně ke svému životu potřebují lékaře, učitele, teology nebo třeba regionální historiky a geology a další kvalifikované odborníky z důvodů, které jsou snad všem zřejmé. Oborové a personální složení našich pracovišť je výsledkem většinou strasti plného a dlouholetého vývoje. A tak máme na UP pracoviště, jejichž vědecké výsledky jsou zcela srovnatelné se zahraničím, jina se o to snaží, ale

zřejmě budeme mít i katedry a ústavy, které budou „pouze“ vychovávat kvalifikované odborníky pro běžnou denní praxi. Je to dost nebo málo? Přesto, optimální by bylo, kdyby všechny klíčové obory pěstované na UP, byly schopné vedle výchovy kvalitních absolventů obohatit své disciplíny novými původními poznatky. UP má již v současné době badatelské kolektivy, typické pro tzv. „research university“ a těchto kolektivů v čele s vynikajícími osobnostmi musíme mít co nejvíce.

Jak rozumíte pojmu pozice univerzity, fakulty, pracoviště? Co ji nejvíce určuje?

Tady lze odpovědět krátce – vynikající osobnosti učitelů a badatelů a kvalitní absolventi, kteří dělají univerzitu dobrým jménem doma i v zahraničí. Pozice univerzity, fakulty, katedry nebo ústavu závisí na tom, jak jsou tato kritéria naplněna.

Kvalita oboru je garantována odbornou a vědeckou kvalitou vedoucího pracovníka. Neuvážíte o tom, že na místo vedoucího katedry, ústavu či kliniky by mohlo být vyhlášeno mezinárodní výběrové řízení?

Opět stručná odpověď. Nebylo by to špatné, v tzv. vyspělém světě je to běžné. Obávám se však, že při současném stavu našich financí a výhledu do blízké budoucnosti je to jen zbožné přání.

Zájmý katedry a fakulty se mohou podstatně rozcházet se zájmy univerzity jako celku. Je to tak? Jak to řešit?

Univerzita je tak velký celek, že naprostá většina pracovišť si zde může najít své pole působnosti. Koordinaci dílčích zájmů musí zajistit „Dlouhodobý záměr UP“ a kromě toho nejen deklarovaná, ale i skutečná snaha se dohodnout a spolupracovat ve vědě, výuce a také společně hledat optimální uspořádání administrativy. Nejvíce konfliktních situací nastává každoročně kolem dělení státní dotace na jednotlivé fakulty a pak na fakultní pracoviště. Je třeba si uvědomit, a také z toho udělat praktické závěry, že tato dotace stačí s bídou pouze na ubohé přežívání, nikoli na nějaký rozvoj. Vzpomeňme, za jak těžkých podmínek a skřípění zubů se budovalo Informační centrum UP, jako dnes již nutný rozvojový prvek standardní univerzity. A to je třeba říci, že rozhodující část nákladů nebyla hrazena z prostředků UP, ale např. z grantů a z dalších mimorozpočtových zdrojů. Pracoviště, která nechtějí ustrnout a mají zájem se rozvíjet, se musí ve vlastním zájmu naučit získávat prostředky a k tomu je třeba je motivovat. Jiná cesta, kromě omezených možností něco ušetřit, není. Ale podobné to je všude ve světě, i když v objemově jiných částkách.

Jaký máte názor na Akademický senát UP? Čítáte v něm oporu, nebo spíše nepřítel? Myslíte si, že rozhoduje ve prospěch pozitivního

ního vývoje univerzity směrem k evropské úrovni?

AS UP je ze zákona významným univerzitním samosprávným orgánem, který rozhoduje a projednává v souladu s tímto zákonem mnoho podstatných záležitostí života UP a tím samozřejmě výrazně ovlivňuje vývoj a postavení univerzity. Není tedy proto, aby byl oporou, přítelem nebo nepřítelem rektora. Má kvalifikované rozhodovat o návrzích předkládaných vedením univerzity a AS fakult, případně vyvíjet v některých oblastech iniciativu vlastní. Pokud by AS rozhodl špatně, byla by to nejen jeho chyba, ale považoval bych to i za vlastní chybu. Senátoři vykonávají funkci ve volném čase, nejsou profesionální nebo poloprofesionální (či čtvrtprofesionální?) jako např. tajemníci fakult, kvestor nebo akademičtí funkcionáři. Problémem proto asi je, zda členové AS UP jsou v dostatečné míře obeznámeni s věcí, o které rozhodují, zda dokáží při rozhodování překonat úzký pohled svého pracoviště, své fakulty. Myslím si, že kvalitě rozhodování AS a dobrým vztahům mezi vedením univerzity a AS by výrazně prospěly častější pracovní kontakty obou partnerů, včetně tematických seminářů a diskusí o otevřených problémech.

Co je vaším největším problémem ve funkci rektora?

Nedostatek času a někdy i neschopnost (nebo neochota?) některých našich kolegů odhodit z očí klapky a dívat se na věci s nadhledem, vnímat to, co je „universitas“. Zkouším řídit se Hayekovou myšlenkou: „Při řízení svých záležitostí bychom měli co nejvíce využívat spontánních sil společnosti a v co nejmenší míře se uchylovat k nátlaku“. Bohužel, má zkušenost říká, že někdy to nejde!

Kdyby byla UP soukromou univerzitou a vy jejím majitelem – povězte, co byste ihned zrušil, co rázně omezil a co nejvíce podpořil?

Nejvíce bych podpořil špičková pracoviště a jejich propojení až na případnou aplikaci sféru, něco na způsob Komerčního centra, resp. Science parku, včetně distančních kurzů na objednávku a na komerčním základě. Dobře bych zaplatil klíčové pracovníky a ty, kteří by si slušnou mzdu nezasloužili bych byl nucen propustit. Pro studenty a zaměstnance bych zřídil Klub univerzity, kde by si pěstováním svých převážně sportovních či intelektuálních koníčků mohli dostatečně odpočinout a přitom (vzhledem k jejich vysokému počtu) by netrpěli ponorkovou nemocí. Doufám, že po rozběhnutí tohoto záměru bych získal dost prostředků i na bohu libé vzdělávání v těch oborech, které nemají mnoho možností vydělávat, tudíž by k velkému rušení ani nemuselo dojít.

Za rozhovor poděkoval

M. Hejtmánek.

Univerzitní pracoviště informují

Otevření celé Ústřední knihovny

Od 23. 8. 1999 byla uživatelům kompletně zpřístupněna Ústřední knihovna UP, která v současné době zabírá celé první patro tereziánské Zbrojnice. K původním 160 studijním místům, jež knihovna nabízela od roku 1997 po první etapě rekonstrukce Zbrojnice, přibývalo přes 200 dalších, takže dnes je jich zde k dispozici 370. V končícím prázdninovém období byl čtenářský zájem o knihovnu malý, ale od 20. 9., kdy začaly zápisy studentů na některých fakultách UP, se situace výrazně změnila. V úterý 28. 9. již navštívilo knihovnu přes 1500 čtenářů a jejich počet stále roste. Od úterý do čtvrtka knihovna doslova „praská ve všech“.

V knihovně došlo po jejím otevření k řadě změn a další se chystají na začátek roku 2000.

Přibýly počítače pro přístup k soubornému katalogu univerzity, nová časopisecká studovna je opatřena speciálními regály s přehlednější umístěnými časopisy a čtenáři mohou využívat dva videorekordéry. V počítačové učebně je zatím k dispozici osm počítačů, umožňujících přístup k Internetu. Také byla přebudována šatna, v níž jsou nyní umístěny skříňky, do kterých si mohou čtenáři před vstupem do knihovny uložit své věci. V současné době provádí knihovna provoz ve všech osmi knihovních sálech. V souvislosti s prudce se zvyšujícím zájmem o studium přímo v knihovně se chystáme na prodloužení výpůjční doby. V první etapě byla už nyní prodloužena pátéčinná otevřená doba knihovny do 19 hod. Od nového roku hodláme dále rozšířit výpůjční

provoz na šest dnů v týdnu a pouze jeden víkendový den zůstane zavřen, aby mohly probíhat údržby počítačového systému knihovny.

Na počátku školního roku přichází do knihovny mnoho nových čtenářů, kteří neznají organizaci práce v knihovně. Pro ně provádíme informativní seznámení přímo v Ústřední knihovně. Protože si přejeme, aby ve všech sálech knihovny bylo ticho potřebné ke studiu čtenářů, přesunuli jsme informativní schůzky do doby před oficiálním otevřením knihovny pro čtenáře.

Knihovna zajišťuje pro celou akademickou obec přístup k databázi Current Contents Connect, v současné době byl zajištěn rovněž přístup k databázi JSTOR. Oddělení bibliogra-

ficko-informačních služeb nabízí provádění rešerš z databází STN, JASON a OMNIFILE.

Knihovna slouží různým typům uživatelů. Na jedné straně pedagogům a vědeckým pracovníkům, na druhé straně studentům, kteří tvoří přirozeně podstatně početnější část čtenářů. Zatímco financování nákupu nových knih pro potřeby pedagogů se relativně dobře daří krýt i z jejich grantů, zabezpečování kvalitní literatury pro studenty je nesmírně obtížné. Od minulého roku, kdy dispoziční právo na financování studijní literatury přešlo z Knihovny UP na jednotlivé fakulty, nevyčlenila žádná fakulta, až na jedinou výjimku, jakékoliv finanční prostředky ze svého rozpočtu pro Ústřední knihovnu.

Fakulty samy nejsou v nejlepší finanční situaci, a proto jsou ochotny věnovat své peníze na nákup odborné literatury nanejvýš do svých dílčích knihoven, které jsou součástí Knihovny UP, a jsou umístěny přímo na fakultě. Vzhledem k tomu, že Ústřední knihovna sama nemá vyčleněnu částku na nákup literatury, nemůžeme proto dokupovat knihy a časopisy, které studenti nejvíce požadují, nemůžeme doplňovat vícemístková díla, či nakoupit nová vydání žádaných knih. A tak knihy, které přece jen do Ústřední knihovny nakupujeme, pořizujeme jen díky finanční částce poskytnuté FF UP, a proto při nákupu odborné literatury vycházíme vstříc jejím potřebám. Nemůžeme prakticky doplňovat knihy z pedagogiky, třebaže třetina studentů, kteří navštěvují Ústřední knihovnu, jsou z PdF UP. V příštím roce budeme velmi usilovat o to, abychom pro Ústřední knihovnu zajistili finanční částku potřebnou na zajištění nejnужnější literatury ze všech oborů, které se vyučují na UP, neboť Ústřední knihovna je knihovnou celé univerzity. V dnešní době, kdy studenti ve stále větší míře přecházejí od skript ke studiu originálních zdrojů, jde o prioritní úkol.

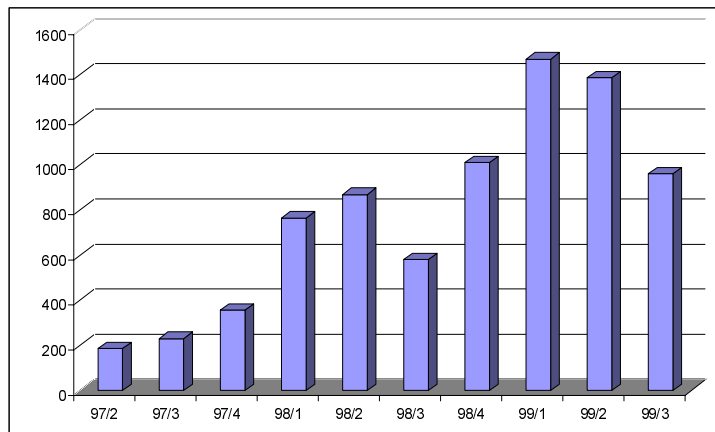
Jsm rádi, že knihovnu navštěvuje tak velký počet čtenářů, kteří pravidelně využívají jejich služeb. Většina našich čtenářů je ukázněná, v knihovně skutečně panuje tichá atmosféra nutná pro studium. Proto nás mrzí, že někteří čtenáři si knihovnu neváží a úmyslně

poškozuji knihy. Objevili jsme vzácné a drahé knihy, ze kterých bylo vyříznuto několik desítek stran. Jsou i čtenáři, kteří se pokoušejí knihy odcizit. Díky našemu zabezpečovacímu systému se podařilo řadě pokusů o odcizení zabránit. Zabezpečovací systém je pro nás nesmírně důležitý, ale bohužel jeho současné umístění neumožňuje průchod celou knihovnou. Věříme však, že intenzivně probíhající jednání budou úspěšná a brána bude umístě-

na tam, kam patří a knihovnou bude možno procházet v celém podlaží zcela bez problémů.

Pokud jste ještě v Ústřední knihovně nebyli, dovolujeme si vás pozvat. Nabízíme vám své služby a zároveň vám budeme vděční i za připomínky, jejichž realizací bude možno naše služby zlepšit.

RNDr. D. Lošťáková,
ředitelka Knihovny UP

Uvedený graf
zaznamenává
trvalý nárůst
čtenářů ve
stejných
čtvrtletích
jednotlivých
let, přičemž
pokles ve 3.
čtvrtletí
představuje
období
prázdnin.

Videoprogramy z genetiky

Ve výuce složitějších biologických jevů velmi pomáhá názorné barevné schéma s animací. Bývá daleko účinnější než dlouhý výklad učitele. Na základě této obecně známé zkušenosti už léta spolupracujeme s Audiovizuálním centrem UP. Toto pracoviště nám za použití moderní techniky a materiálu pomocí počítačové grafiky vyrábí podle našich scénářů názorné výukové lekce, převážně z genetiky. Dobře se nám osvědčují ve výuce a používají je také na PřF UP, na LF MU a na jiných fakultách vysokých škol. Ke konci semestru, před zkouškou, naši studenti mohou všechny lekce, o které

mají zájem, opět zhlédnout a své vědomosti si upevnit. Ve spolupráci s AVC UP jsme již natočili 8 výukových videofilmů z obtížnějších oblastí genetiky, z nichž každý trvá 15 až 20 minut (*Mechanismus genetické rekombinace I. a II., Meiotická segregace chromosomů, Vazba genů, Síla genové vazby, Meioza, Mutagenese, Mapování genů, Chromosomové a genomové mutace u člověka*).

S kvalitou lekcí jsou spokojeni učitelé i studenti. Výroba videofilmů je podporována Fondem rozvoje VŠ.

RNDr. V. Chalupová, CSc., LF UP

Zeptali jsme se za vás:

„Nebojme se vyvodit praktické závěry z toho, že nikoli izolace pracovišť, ale výuková a zejména badatelská spolupráce mezi týmy kateder, fakult, ale i s pracovišti mimo UP má perspektivu,“ prohlásil rektor UP prof. L. Dvořák ve svém projevu k začátku nového školního roku (viz Žurnál č. 1, str. 1). V této souvislosti jsme položili děkanům a proděkanům následující otázku:

Jakou máte zkušenost se spoluprací tohoto druhu a jaké praktické závěry z ní vyvozujete nebo vyvodit radíte?

Prof. J. Mačáková, CSc., děkanka LF UP: Otázka by měla být položena především těm, kteří spolupracují s jednotlivci nebo dalšími pracovišti jak na vlastní fakultě, tak na naší univerzitě, v rámci ČR nebo v zahraničí. Vedení fakulty může vytvořit a také vytváří podmínky, poskytuje podporu. Spolupráce nejde „nařídít“ nebo zajistit tím, že bude podepsána dohoda s jinou institucí, to pomůže vytvořit jen vhodný rámec tam, kde se spolupráce již rozvíjí. Je jisté možné zahájit také tím, že dojde ke kontaktům na úrovni vedení fakulty nebo univerzity. Jako příklad mohu uvést projekt partnerství mezi VCU Richmond, Virginia USA a naší fakultou. Základ vytvořila dohoda podpořená finančními prostředky USIAD, ale pokud by se vlastní práce neujali konkrétní akademičtí pracovníci, dohoda by skončila jen jako podepsaný dokument.

V oblasti vědeckovýzkumné má spolupráce tohoto druhu dlouholetou tradici, zejména na lékař-

ské fakultě, kde zcela zákonitě dochází ke spolupráci na úrovni dvou rezortů, školství a zdravotnictví. Výzkum je dnes otázkou týmové kooperace, nejen mezi ústavami a klinikami, ale také velmi těsným propojením se zahraničními pracovišti. Tyto vědecké aktivity jsou většinou známé, je možné se s nimi seznámit i na stránkách Žurnálu UP. V posledním období vycházejí nejen z tradičních kontaktů, ale vytvářejí se i týmy nové, protože grantové prostředky a také jiné formy podpory výzkumu přímo předpokládají širokou spolupráci. K významné změně došlo po roce 1990 v tom, že naši akademičtí pracovníci, zejména ti mladší, ale i studenti, mají možnost pracovat při krátkodobých nebo i delších pobytech v zahraničí na renomovaných pracovištích. Tak nejen získávají nové zkušenosti, ale také navazují nové kontakty.

Pedagogická spolupráce se zahraničím se teprve postupně rozvíjí. Mobilita našich učitelů, jejich pedagogické působení v zahraničí je možné na základě podpory v programu SOKRATES-ERASMUS. Objevují se také stále častěji nabídky našich kolegů ze zahraničí, kteří jsou ochotni přijet a přednášet, často bez nároku na finanční odměnu. Tato spolupráce by mohla být rozsáhlejší, kdyby studenti byli ještě lépe jazykově vybaveni a projevovali o přednášky zahraničních profesorů větší zájem. Kreditový systém vypracovaný dle zásad ECTS usnadní mezinárodní výměnu studentů, naši studenti již zkušenosti se studiem na fakultách v zahraničí mají. Uzavíráme další smlouvy pro příští období, další studenti i učitelé budou mít

možnost porovnat výuku u nás s tím, jak probíhá v cizině.

Vedení fakulty podporuje spolupráci i tím, že zajišťuje a rozšiřuje informace o možnostech, které se nabízejí. Uvítali bychom těsnější spolupráci s Kanceláří zahraničních styků, občas se stává, že některou informaci, která by pro fakultu mohla být užitečná, získáme spíše náhodou.

Pedagogická spolupráce v rámci UP je velmi potřebná, bude nutné najít mechanismus, který by při současném způsobu rozdělování finanční dotace uvnitř UP, umožnil, abychom zbytečně netřástili síly tam, kde by mohly např. přednášky probíhat společně pro studenty různých fakult. Je ale také možné změnit způsob dělení dotace, navrhovaný model s takovou úpravou zatím nepočítá.

Pro zlepšení spolupráce nám také často chybí informace z jednotlivých pracovišť UP, na stránkách Žurnálu UP se informace o vědeckovýzkumných aktivitách sice pravidelně objevují, ale to asi samo nestačí. Bývá dost smutné, když se na odborných seminářích, konferencích a sjezdech, které jsou v Olomouci pořádány, objevují kolegové a kolegové z jiných pracovišť a studenti jen výjimečně, přesto, že informace jsou dostupné a přednášející hosté, se kterými se jen těžko jinak dostaneme do kontaktu. Víme, že specializace je nutná, ale řada oborů se přece jen překrývá. Neznám jednoduchý recept, jak tuto situaci upravit. O zkušenostech se spoluprací by měli hlavně napsat ti, kteří se na ní přímo podílejí. Možná nás upozorní na něco, co jsme zatím přehlédli.

-mh-

Diskuse, názory, ohlasy

Mýtus a skutečnost v hodnocení vědy

V jednom z předchozích čísel Žurnálu UP byla uveřejněna glosa, která si zaslouží větší pozornosti, nežli se jí zatím dostalo. Její autor uvádí, že na Masarykově univerzitě byla odmítnuta habilitace, i když habilitant byl autorem uznávaného patentu, protože neměl žádnou práci uveřejněnou v impaktovaném časopise. Autor v tomto postupu vidí projev skutečné rigoróznosti a tedy modelový jev.

Považuji z hlediska humanitních věd za potřebné upozornit, že se zvolna stáváme svědky pozoruhodné mýtizace přístupů k hodnocení vědy, a mám za nutné k tomuto stavu se vyslovit. O kvalitě vědecké práce jsou povinná rozhodovat mimo jiné grémia, která se skládají jen zčásti (a někdy je to část velmi malá) z odborníků v hodnocené disciplíně. Hledají proto srozumitelná a obecněji uchopitelná kritéria, která by umožnila hodnocení, a to nejčastěji v zjišťování kvantitativních údajů o vědecké práci. Uvědomuji si samozřejmě, že není možno uplatňovat výhradně kvantitativní hlediska, a tak se postupně formoval kombinovaný přístup:

1. sledování četnosti citací díla u jiných autorů (citační index),

2. sledování počtu děl publikovaných v impaktovaných časopisech (jejich podíl na celkové publikační činnosti autora nebo instituce).

V tomto pojetí vyšší počet citací a publikování v impaktovaném periodiku se stává známou vyšší vědecké hodnoty díla. V našich podmínkách přistupuje ještě další hledisko. Nedávno se mi dostal do rukou návrh na kvantifikační publikační činnosti, v němž byly údaje rozděleny na počet prací publikovaných česky a anglicky. Pro autora tohoto návrhu zřejmě neexistuje jiný jazyk schopný tlumočit výsledky vědecké práce nežli angličtina a vytvořil tak *mýtus jazyka*. Nejde mi o podceňování významu angličtiny v současném světě, ale o realistický přístup k těmto otázkám. Posuzuji-li věc z hlediska slavistiky, pak musím konstatovat, že v anglickém prostředí došlo v poslední době na rozdíl například od Spolkové republiky Německo k útlumu slavistického bádání a zejména bohemistiky. Je pro nás proto přirozené, že inklinujeme k publikování

výsledků své práce německy, protože považujeme za absurdní, aby čeští a němečtí slavisté komunikovali mezi sebou anglicky.

Mýtus jazyka však není jediný mýtus, který se při hodnocení vědy zformoval. Nijak nepodceňuji potřebu získávat kvantitativní údaje o vědecké práci, ale s těmito údaji musíme pracovat tak, jak odpovídá vědecké metodě analýzy. Někteří zastánci impaktování jako známky kvality vytvořili *mýtus impaktování a citačního indexu*, aniž si například položili otázku, zda okruh impaktovaných časopisů skutečně představuje soubor periodik nejvyšší kvality. Právě v Žurnálu před časem podal doc. Fiala analýzu impaktovaných polských časopisů z oblasti humanitních věd a došel k závěru, že až na výjimky se jim nedostalo potřebného zájmu institucí, které o impaktování rozhodují. Můžeme namítnout, že to je proto, že nemají potřebnou úroveň (to ovšem, jak odborníci vědí, není pravda), ale prostě proto, že jsou tištěny v polštině. Jak jsem informován, při jednání o impaktování našeho významného lingvistického časopisu Slovo a slovesnost, jehož úloha při formování jazykovědného a literárněvědného strukturalismu je obecně známa, bylo stanoveno jako kritérium to, že by musel být zčásti nebo úplně tištěn ve světovém jazyce. Při impaktování tedy rozhoduje nikoliv jen skutečná vědecká hodnota příspěvků, ale také, ne-li výhradně, jejich jazyková stránka. Klade se tedy otázka, zda impaktované časopisy představují skutečně nejvyšší kvalitu publikace vědeckých poznatků, zda jsou pro danou vědu reprezentativní. Nemohu hodnotit z tohoto hlediska oblast přírodních věd, lékařství a techniky, ale pro oblast humanitních věd je by byla odpověď záporná a kritérium publikací v nich jako hodnotový soud zpochybnitelné. Tato skepse nevyplývá snad z toho, jak se domnívají někdy reprezentanti přírodních věd, že například bohemistické příspěvky jsou příliš speciální, aby se uplatnily v zahraničních impaktovaných časopisech. Čeští bohemisté, kteří mají nejlepší přístup k materiálu zkoumání a odpovídající odbornou úroveň, jsou naopak vítány mezi příspěvateli v zahraničních tiskovinách. Jde spíše o to, zda výběr těchto tiskovin pro impaktování má skutečně reprezentativní charakter.

Podobně skeptický je přístup badatelů v humanitních vědách k citačnímu indexu. Není pochybností, že ohlas díla vypovídá o jeho hodnotě, ale uvedeme-li například, že určitá studie byla dvacetkrát citována, může to být, dovedeme-li věc ad absurdum, také dvacet ohlasů, hodnotících studii jako naprosto scestnou. Nicméně při mechanické aplikaci kritéria by bylo nutno publikaci s tak vysokým citačním indexem dát přednost před seriózní prací, u níž vykážeme jen tři vysoce pozitivní citace. Je totiž nutné, ptát se nejen na kvantitu citací, ale zhodnotit i jejich odbornou reakci na citovanou práci. K tomu však v přehledech citací již nedochází a nedostatek kvalitativního přístupu může vést k mylnému hodnocení.

Neodmítám samozřejmě využití těchto hledisek, ať již jde o sledování počtu publikací v impaktovaných časopisech nebo citační index, ale odmítám jejich mýtizaci jako všemocných kritérií, která nám pomohou bezpečně rozpoznat hodnotu vědecké práce. K tomuto závěru mne vedle uvedených důvodů vede i jeden příběh téměř anekdotický. Po roce 1945 se věnovali otázce autorství českého překladu středověkého duchovního románu Barlaam a Josafat dva badatelé – František Ryšánek a František Šimek. Úvahy obou směřovaly k Tomáši ze Štítického a v jednom okamžiku se

Které pracovní aktivity by měla VR UP podporovat?

(Ad ŽUP č. 2, s. 2, Svědectví)

Umím si představit solidní univerzitní „konkurz“ na perspektivní a vydržovaná pracoviště, s tím, že ta ostatní by byla odsouzena k pomalému dožívání. Zájemci – vedoucí kateder, pracovních skupin – by se přihlásili, podobně jako u grantu dodali veškeré relevantní materiály (publikace, citace, doklady o mezinárodní spolupráci, výsledky objevů v praxi atd.), vše naservírované takovým způsobem, aby nezávislá komise odborníků i z ji-

ných oborů byla schopna si udělat obrázek a vyřknout ortel. Je jasné, že pravidla by musela být dopředu známa a projednána v širší diskusi a že výběr komise (pokud možno ze zahraničí) by byl také citlivá otázka. Ale asi by to stálo za to, pokud ovšem nějaký takový úkol už neplní akreditační komise.

(Z e-mailu dr. T. Opatrného, t. č. Weitzmanův institut, Izrael)

-mh-

Dění kolem nás

Pozvání s podmínkou

Na webovské adrese http://europa.eu.int/comm/enlargement/czech/rep_10_99/index.htm

je přístupná zpráva Evropské komise (EK) o stavu Česka jako jedné ze zemí kandidujících na přijetí do Evropské unie (EU). Zpráva se dovolává hodnocení, které provedla EK v roce 1998 a posuzuje pokrok, k němuž od té doby došlo. Obsah poměrně rozsáhlého dokumentu je možno zkontenzovat do několika tezí.

ČR plní kodaňská politická kritéria. Pozornost je třeba dále věnovat *reformě soudnictví*, zlepšení situace Romů, boji proti hospodářské kriminalitě a korupci.

ČR je zemí s fungující tržní ekonomikou. Ve střednědobém horizontu by měla být schopna obstát v tržním konkurenčním prostředí EU, za předpokladu, že vláda urychlí zavádění strukturálních a legislativních reforem. Některé ekonomické parametry se zlepšily: snížila se inflace, zmírnila se nerovnováha zahraničního obchodu. Je ovšem třeba pokračovat v *privatizaci* a bránit se proti poskytování *nedobytných půjček*. Dále by měla pokročit *liberalizace cen* a *zlepšit se legislativa regulující podnikání*. Zdokonalit by se mělo *vymáhání práva* a *zvýšit průhlednost veřejného financování*.

Celkově zpráva konstatuje, že *tempo směřování do EU není dostatečné*.

Zpráva dále mluví o *neuspokojivém právním zabezpečení při ochraně intelektuálního vlastnictví*, *při ochraně dat*, *málo funkčním antitrustovém zákonodárství* a *pojišťovnictví*. Jenom omezený

pokrok byl shledán v *reformě veřejné správy*, *účetně přípravě zákona o správních úřednících*.

Nahlédl jsem do statistiky, přiložené jako součást zprávy a shledal, že – pokud se dá na uvedené údaje spolehnout – v naší zemi se za posledních pět let zvýšil počet aut z 287 na 358 (na 1000 obyvatel) a očekávaná délka života se prodloužila z 69,5 na 71,1 u mužů a ze 76,6 na 78,1 u žen. Přirozený přírůstek obyvatel ležel po celé pětileté období v oblasti záporných čísel; vymíráme, protože ubýváme zhruba o 10–20 tisíc ročně. Netroufám si posuzovat, zdali může být úbytek počtu lidí vyvážen přírůstkem počtu aut.

Celkově vzato, žádné zvláštní pochvaly jsme se nedočkali. A protože případný vstup do EU je záležitostí jakési mezinárodní soutěže, dá se říci, že „když se dva hádají, třetí se směje“. Těmi dvěma je možno rozumět hašteřivé české politické partaje a strejce, kteří se živí politikou – za onoho třetího pak lze dosadit kteroukoliv jinou z kandidátských zemí. Trochu to připomíná českou tradici, kdy se chalupníci soudili o společnou mez tak dlouho, až prosoudili střechy nad hlavami. V našem případě jde o střechy pro 10 milionů občanů této země, kteří ony hašteřivé strejce ve volbách zvolili a kteří ze svých hubených příjmů na bohatýrské platy politiků přispívají.

Škoda, že není počínání ministrů a poslanců hodnoceno na školní klasifikační stupnici; mohli jít tento týden domů se čtyřkami v ministerských a poslaneckých zákonských knížkách.

Stanislav Komenda

MEZI NÁMI VZDĚLANCI (dokončení)

Neméně dobré vztahy udržoval brněnský probošt Jan Grodecký s prvním rektorem olomoucké jezuitské koleje Hurtadem Pérezem. Ještě před příchodem jezuitů do Brna věnoval Grodecký brněnské kapitule rybník Radvan (nazvaný, jak zřejmě, podle rodového erbu Grodeckých) a tisíc zlatých, aby z tohoto platu mj. udržovala za 80 zlatých ročně tři nebo čtyři jinochy v semináři olomoucké jezuitské koleje. Kontaktům rektora Péreze u císařského dvora a Svaté Stolice vděčil Jan Grodecký za to, že byl roku 1572 byl potvoren císařem Maxmiliánem II. a nato papežem Rehořem XIII. jako olomoucký biskup, když byl při biskupské volbě 16. července zvolen částí kanovníků také pražský arcibiskup Antonín Brus z Mohelnice. Výše již citovaný Bartoloměj Paprocký z Hlohohol zdůrazňuje v té souvislosti, že Grodeckému byl biskupská hodnost přisouzena „jako muži velice učenému a v jazycích řeckém, židovském, německém, olaském etc. zvlhlému“.

Zásluhou biskupa Grodeckého a rektora Péreze získali olomoučtí jezuité od římskoněmeckého císaře Maxmiliána II. dne 22. prosince 1573 svolení, „ut omnes ac singuli studiosi et scholares, quid apud eos in praefato collegio lectiones audierint et digni habilesque reperti fuerint, ad quosvis gradus ab eis promoveri gratis ac pro more societatis possint ac debeant ique tandem perinde in pretio ac honore habeantur et teneantur, ac si in quavis universitate Germaniae, Italiae, Hispaniae seu Galliae promoti fuissent (aby všichni, i jednotliví studenti a žáci, kteří u nich v uvedené koleji odposlouchali čtení a byli shledáni hodnými a schopnými, mohli a měli od nich být pomováni ke kterémukoli gradu zdarma a podle způsobů řádu a také byli pokládáni a drženi v hodnosti a důstojnosti, jako by byli promováni na kterékoli univer-

zitě v Německu, Itálii, Španělsku nebo Francii“; navíc císař kolej osvobodil od všech ročních dávek a zemských daní. O biskupovi Janu Grodeckém se v dotyčné listině píše, že „collegium munificentia sua ornavit et auxit (svou přízní kolej ozdobil a zvětšil)“.

Na olomouckém biskupském stolci však Jan XVII. Grodecký dlouho nepobyl. Zemřel 6. ledna 1574, a to rukou traviče (jako snad již biskup Vilém Prusinovský z Víckova a dva nástupci biskupa Grodeckého, biskupové Tomáš Albín z Helfenburka

a Jan XVIII. Mezoun z Telče, jakož i kandidát na biskupský stolec Václav Bruntálský z Vrbna). Cestu k vytoužené biskupské hodnosti si jedem razil olomoucký kapitulní děkan Jan Philopon Dambrovský, rodem Slezan, nežli jeho řádění učinil přítrž olomoucký biskup Stanislav Pavlovský z Pavlovic a uvěznil ho na roku 1585 v kněžském vězení na hradě Hukvaldech. Dambrovský se během kanonického procesu v Olomouci na přelomu února a ledna 1586 ke svým zločinům doznal a zřejmě ještě téhož roku byl na Hukvaldech sťat.

J. Fiala

Studentská rubrika

Minulý týden navštívila naši redakci skromná, sympatická dívka, na první pohled cizinka. Byla to Mi Yong Kwak, rodačka ze Soulu. Na FF UP studovala dva semestry český jazyk pro cizince. Studium ukončila v létě letošního roku, kdy obhájila pod vedením PhDr. S. Schneiderové z Katedry bohemistiky diplomovou práci na téma *Sloveso u Oty Pavla*. Po svém návratu

domů bude pracovat na jihokorejském ministerstvu zahraničních věcí jako tlumočnice. Kromě toho bude v jihovýchodní Asii prezentovat Mezinárodní český klub a jeho časopis *Český dialog*. O svých zkušenostech ze studijního pobytu v České republice pro nás napsala krátký text, který přetiskujeme.

Co mi dala Česká republika

Postupně se blíží definitivní konec mého pobytu v České republice, a proto bych se chtěla poohlédnout zpět do minulosti. Než jsem odjela ze Soulu, myslela jsem si, že chci změnit svůj život, poznat něco jiného, nové lidi, novou zemi. Tehdy jsem byla nespokojená se svým životem v Koreji, připadal mi nudný.

Zajímala jsem se o Českou republiku a českou literaturu. Jakmile jsem dostala stipendium od své univerzity, rozhodla jsem se, že budu studovat právě v České republice. Přiletěla jsem sem v zimě roku 1997. Do té doby jsem ještě nikdy neviděla takové krásné město jako je Praha. Do města nad Vltavou mě nelákala jen jeho proslulost, ale zdálo se mi, že si budu moci v Praze odpočinout a na chvíli zapomenout na život v Koreji. Praha mě moc fascinovala, jako za celý život málokteré město. Ještě jsem chtěla poznat osobitou českou kulturu a umění, nezasazené cizími vlivy. Byla jsem na sebe hrdá, že jsem dokázala opustit korejský životní styl. Začala jsem studovat na Karlově univerzitě, bylo to splnění mého snu. Postupem času ze mě vyprchalo okouzlení, začala jsem vnímat realitu. Po absolvování studia v Praze jsem cítila potřebu pokračovat dál ve studiu a poznávat hlouběji českou a moravskou kulturu. To byl důvod, proč jsem odjela do Olomouce.

Toto překrásné historické město mě přijalo velice vlnivě. Atmosféra je zde klidnější než v Praze. Zvláště olomoucká univerzita se mi vryla do paměti na celý život, protože jsem se tu cítila dobře, nepocítila jsem žádný náznak diskriminace vůči zahraničním studentům.

Na Univerzitě Palackého jsem získala bakalářský titul, součástí byla obhajoba diplomové práce

o díle Oty Pavla. Obhajobu jsem zvládla úspěšně, ale sedm českých pádů mě pronásleduje ve dne v noci, takže si myslím, že mě budou provázet celý život.

Až se vrátím do Soulu, budu se snažit překládat krásnou českou literaturu do korejštiny. A chtěla bych napsat knihu o české a moravské kultuře. V České republice jsem si uvědomila, že jsem změnila pohled na svět, a tak vlastně i na sebe. Jsem si jista, že budu mít příjemné vzpomínky na to, co jsem prožila v České republice.

Mi Yong Kwak

Olomoucký biskup Jan (XVII.) Grodecký z Brodů se svým znakem, dřvořez Jana Willenberga ve spise B. Paprockého z Hlohohol Zrcadlo slavného Markrabství moravského (1593).

ukázalo nutné zajistit si prioritu objevu. František Ryšánek svůj objev zveřejnil a zdůvodnil způsobem, který se mu jevil nejchytřejší, ve venkovském vydání Práva lidu. Kdyby dnes předstoupil před vědeckou radu, která odmítla uchazeče proto, že nepublikoval v impaktovaných časopisech, neměl by tento zásadní objev pro hodnocení jeho odborné úrovně žádný význam. Jsem přesvědčen o tom, že by to bylo na škodu české filologie.

Právě příklady tohoto druhu mne vedou k závěru, že i o hodnocení vědy bychom měli uvažovat metodami vědecké práce a mýty ponechat badatelům, kteří se jejich výkladem zabývají.

Prof. E. Petrá, DrSc.,
FF UP

Putování po Haliči

Brzy ráno dne 24.9. 1999 započala námi dlouho očekávaná exkurze na území Haliče pořádaná dr. R. Slabákovou z Katedry historie FF UP. Jejím cílem bylo seznámit se nejen s dějinami a památkami historického území Haliče, jež je dnes rozděleno mezi Polsko a Ukrajinu, ale také poznat současnou tvář této oblasti.

První výraznou zastávkou našeho bohatého programu bylo univerzitní město Lublin, které nás oslovilo svou starobylou krásou. Ke smutnější historii tohoto města patří nedaleký koncentrační tábor Majdanek, kde během druhé světové války zahynulo více než 250 000 lidí.

Přechod přes polsko-ukrajinskou hranici nám nemohl nepřipomenout ovzduší totalitní

doby. Ostrnatý drát, nesmyslné poplatky, povýšenecké jednání. Přes bohatství kulturních památek na nás Ukrajina zapůsobila spíše svou současnou politicko-ekonomickou krizí, jež neuvěřitelným způsobem ztěžuje život obyvatel. Množství lidí (včetně vysokoškolsky vzdělaných) buď nemá práci, nebo za ni nedostává dostatečně zaplacené. Průměrná mzda zde činí v přepočtu 1 600 Kč, přičemž ceny se vyrovnávají našim. Příznačné je silné náboženské cítění obyvatelstva především řecko-katolického vyznání, jehož projevem jsou četné nové a rozestavěné kostely.

Částečnou představu o životě ukrajinských studentů jsme si mohli vytvořit na univerzitních kolejích ve Lvově, kde jsme strávili dvě

nocí. Komfortnost vybavení našich kolejí ve srovnání s těmi ukrajinskými je do očí bijící. Kupříkladu voda, samozřejmě jenom studená, tekla pouze v rozmezí od 6 do 9 hodin ráno a večer, a to výhradně z vybraných kohoutků. Orwellovský ráz ubytování podtrhovaly i odpadní šachty, v jejichž útroběch mizel neznámý kam veškerý odpad. Ovšem celková dobrá nálada naší výpravy tímto nijak neutrpěla.

Středobodem našeho putování bylo bývalé knížecí hradisko Halič, jemuž celé území Haliče vděčí za svůj název. K moderním dějinám a k naší zemi se vázala návštěva bojiště u Zborova, kde stojí pomník padlým československým legionářům.

Unaveni, ale obohaceni o nové zážitky a vědomosti, jsme se vrátili po týdnu putování přes Polsko na Hanou. Tři kredity, které snad obdržíme za tuto exkurzi, byly drazé vykoupeny tvorbou náročných referátů a závěrečným testem z reálií Haliče. Přesto bychom chtěli z celého srdce poděkovat dr. S. Slabákové za výtečnou organizaci a ostatním účastníkům exkurze za dobrou náladu ve všech situacích.

M. Berná a J. Šotola,
studenti Katedry historie FF UP

K pravdě vede schůdnější cesta krajinou chyb než krajinou zmatků.

-kos-

Poznámka

Co vy na to?

Přečetli jste si už zprávu mezinárodní komise CRE shrnující výsledky analytického přezkoumání UP? Pak jste si určitě povšimli, jak je vlídně kritická, věcně přilehlavá, zdvořile neosobní a kde jen možno povzbuzující. Clovek se až diví, jak čtyři zahraniční autoři analytického dokumentu dokázali přesně pojmenovat problémy naší univerzity a naznačit, kam napřít sílu, chceme-li obstát v „konkurenční

aréně“ evropských univerzit a úspěšně se tam prosadit. Deset let po listopadovém převratu je vhodná doba k takovéto kritické analýze.

Kandidáti na úřad rektora a děkanů mají nyní jedinečnou možnost z tohoto dokumentu vyjít a vysvětlit, jak se chtějí postarat o vyřešení vybraných problémů, zlepšit univerzitní poměry a obnovit důvěru mezi univerzitními složkami.

-mh-

anketa anketa anketa anketa anketa anketa anketa

Nového rektora UP budeme volit již 3. 11.

Na zasedání Akademického senátu UP 29. 9. byla vyhlášena volba nového rektora UP. Funkční období současného rektora UP prof. L. Dvořáka, CSc., končí 31. 1. 2000. MŠMT ČR však požádalo o oznámení jména nového rektora do 19. 11. 1999. I když jména kandidátů zatím nejsou známa, jistě se již nyní mnoho členů akademické obce zamýšlí nad vhodným typem kandidáta na post rektora UP, nad očekávaným stylem jeho práce a nad úkoly, které by měl ve svém funkčním období řešit prioritně. Redakce Žurnálu UP by chtěla povzbudit členy akademické obce k hojně a odpovědné účasti na nadcházející volbě. V předstihu

proto otevírá prostor pro odpovědi na připojené anketní otázky.

Anketní otázky otiskujeme od prvního čísla 9. ročníku Žurnálu UP; současně zveřejňujeme i odpovědi, které, jak očekáváme, nám do redakce pošlou čtenáři univerzitního listu. Mohou je do redakce doručit osobně, vnitřní poštou, e-mailem, faxem nebo telefonicky (kontaktní adresy jsou uvedeny v tiráži).

Doufáme, že členové akademické obce využijí příležitosti a dají podnět k zamyšlení nejen svým kolegům, ale i kandidátům na nejvyšší akademickou funkci své alma mater.

-red-

1. Jaký typ osobnosti by měl nový rektor UP představovat? (Důraz na vědeckou kvalifikaci, mezinárodní zkušenosti, administrativní způsobilost, manažerské schopnosti, strategické uvažování atp.)
2. Na kterou oblast (oblasti) by se měla zaměřit řídicí práce nového rektora především (priority)?
3. V čem by se měl dosavadní styl řízení univerzity změnit (resp. zachovat)?
4. Další poznámky.

anketa anketa anketa anketa anketa anketa anketa

... a příští týdny ...

25. ŘÍJEN

U-klub, Šmeralova 12, 19.00 hod.: J. Nohavica – Tři čuníci po pěti letech. Vzpomínkový koncert k 5. výročí natočení platinového CD. Předprodej: Informační středisko, podloubí radnice, Horní nám., od 18.10.

26. ŘÍJEN

Centrum Aletti, Křížkovského 2: Hledání cesty a hledání pravdy. Pásmo P. ing. S. Weigla na motivy A. de Saint-Exupéryho. Pořádá Vysockoškolské katolické hnutí.

Teoretické ústavy LF UP, Hněvotínská 3, malá posluchárna, 16.00 hod.: RNDr. V. Divoký: Genové manipulace v experimentální hematologii. Pořádají: Československá biologická společnost, pobočka v Olomouci, Hemato-onkologická klinika a Ústav biologie LF UP

Katedra algebry a geometrie PŘF UP, Tomkova 40, Olomouc-Hejčín, posluchárna č. 301, 13.00 hod.: Prof. J. Rachůnek, DrSc.: Strukturní vlastnosti reprezentovatelných DR1-monoidů a MV-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin.

Katedra matematické analýzy a aplikací matematiky PŘF UP, Tomkova 40, Olomouc-Hejčín, posluchárna č. 202, 13.00 hod.: Prof. I. Rachůnková, DrSc.: Singulární okrajové úlohy. Seminář z diferenciálních rovnic. Pořádá Jednota českých matematiků a fyziků, pobočka Olomouc a Katedra MA a AM PŘF UP

27. ŘÍJEN

Knihovna Kliniky alergologie a klinické alergologie LF UP, 14.30 hod.: J. Drábek: Odvození pravidel pro výjimky: PCR-SSP a nekomplementarita primerů. Seminář Ústavu imunologie LF a FNO.

Katedra botaniky – Laboratoř růstových regulátorů, Šlechtitelů 11, budova A, učebna č. 502, 16.00 hod.: Mgr. J. Vrána: Analýza a trídění chromozomů pšenice pomocí průtokové cytometrie. Cyklus odborných přednášek.

Vojenský klub – restaurace Viola, Olomouc: Olomoucké otolaryngologické odpoledne. Odborný seminář ORL kliniky LF UP 3 x O.

28. – 30. ŘÍJEN

Kulturní dům Ústí nad Orlicí: Celostátní setkání absolventů teologických fakult. Konference. Pořádá Katedra křesťanské výchovy CMTF UP a diecézní katechetická centra.

29. ŘÍJEN

U-klub, Šmeralova 12, 20.00 hod.: ROCK PARTY. Pravidelná páteční rokoteka.

2. LISTOPAD

Katedra algebry a geometrie PŘF UP, Tomkova 40, Olomouc-Hejčín, posluchárna č. 301, 13.00 hod.: Prof. J. Rachůnek, DrSc.: Strukturní vlastnosti reprezentovatelných DR1-monoidů a MV-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin.

Síně Děkanátu PdF UP, Žižkovo nám. 5, 16.00 hod.: Vernisáž výstavy Jindřicha Štreita (listopad 1989, tvorba ze 70. a 80. let). Pořádá PdF UP při příležitosti 10. výročí 17. listopadu 1989.

3. LISTOPAD

Katedra historie FF UP, Křížkovského 10, posluchárna č. 13, 16.45 hod.: PhDr. K. Podolský: Agrární strana a její postavení ve společnosti meziválečného Československa. Doktorské čtení.

Katedra botaniky – Laboratoř růstových regulátorů, Šlechtitelů 11, budova A, učebna č. 502, 16.00 hod.: Mgr. D. Pěchová: Voltametrické chování 6-benzylaminopurinu a jeho ribosidu. Cyklus odborných přednášek.

Aula PF UP, tř. 17. listopadu 6, 19.00 hod.: V. Bílá a Kale. Host večera N. Velšmidová a N. Talika. Předprodej: IS, podloubí radnice, Horní nám., od 20. 10. a před koncertem.

4. LISTOPAD

Vlastivědné muzeum Olomouc: Čestí cestovatelé v Latinské Americe. Zahájení výstavy organizované doc. I. Bartečkem, CSc., a studenty iberoamerického semináře Katedry historie FF UP.